

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 19 Stycznia v. s. 1820 roku

Observacje meteorologiczne.	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	wys. Ther. Reau.	Wiatry	Odmia. w powie.
	dn. 17 średnia.	27 cal. 10, 0, lin	- 5, 7 stopn.	Zachodni p.	Pochmurno
	dn. 18 średnia.	27 - 10, 8, -	- 5 5 -	Południowy p.	Pochmurno
	dn. 19 godz. 7 zran.	27 - 11, 5, -	- 4, -	Południowy	Pochmurno

WIADOMOŚCI KRAJOWE

Gazeta senacka, z dnia 10 stycznia ogłosiła Ukazy J. C. Mości, datowane roku 1819 w brzmieniu następującem:

Dnia 2 grudnia. Jenerałowi piechoty *Konownicynowi*, Rozkazujemy zasiadać w Radzie Państwa w wydziale spraw wojskowych.

Dnia 12 grudnia. Przeznaczwszy uważać w kawalerji jenerała intendenta 2go wojska jenerała majora *Stala* 1go, Rozkazujemy być jeneralnym intendentem tego wojska radcy kolegjalnemu *Juszniewskiemu*, należącemu do kolegium państwa spraw zagranicznych z policzeniem do rangi szóstey klasy.

Dnia 14 grudnia. Potwierdziwszy podany Nam, z opiniją Rady Państwa, projekt do ustawy celney i etatu komor, Rozkazujemy:

1) Pomienioną ustawę celną i etaty wykonywać od dnia 1go stycznia 1820 roku.

2) Ponieważ ustawa ta obejmuje wszystkie prawidła, opisujące porządek odbywania spraw celnych; przeto w ich odbywaniu trzymać się odtąd tylko tej jedney ustawy.

3) Będące oddzielne urzędzenia: Tranzytu od granicy europejskiej do Odessy i napowrót, również Tranzytu pruskich sukien do Azji; takż prawidła dla handlu z Wielkim Xięstwem Finlandzkim i obwodem Bessarabii, zostawić wteraźniejszy mocy.

4) Również urzędzenia względem niepobierania cla od osób korpusu dyplomatycznego, od rzeczy sprowadzanych na ich potrzebę; takż względem powracania przy wypuszczaniu za granicę żelaza, dwóch trzecich części z podatku placącego się od czugunu, w zupełney zostawić mocy.

Rządzący Senat nie zaniecha uczynić przyzwolonych około tego rozporządzeń.

Dnia 28 grudnia. Przychylając się do prośby radcy tajnego i senatora *Łańskiego*, uwalniamy go od sprawowania departamentu dóbr państwa; dyrektorem zaś tego departamentu Rozkazujemy być tauryckiemu gubernatorowi cywilnemu, rzeczywistemu radcy stanu *Ławińskiemu*, naylaskawiej mianując go radcą tajnym.

Teyże Łatty. Znaydującemu się w ministeryum spraw zagranicznych rzeczywistemu radcy stanu, *Baranowu*, naymilościwiey Rozkazujemy być gubernatorem cywilnym tauryckim.

Dnia 31 grudnia. Jenerał porucznikowi, *Kuszelewu*, naymilościwiey Rozkazujemy zasiadać w Rządzącym Senacie.

Dnia 3 stycznia 1820. Przez sprawiedliwe względy na rzetelne zasługi jenerała piechoty Xiążęcia *Dymitra Łobanowa Rostowskiego*, którycaleswe życie na usługi oyczyzny poświęcił, Naylaskawiej nadajemy dla wychowanków jego *Mikołaja* i *Jana* i wychowanek *Katarzyny* i *Zofii* dostojność ślachecką z dozwoleńm przyjęcia imienia *Dmitrewskich*, rozkazując herb dla nich ułożyć w heroldyi i Nam do potwierdzenia podać.

Cesarz Jegomość dnia 17 list. 1819 roku, na przełożenie jenerała artylleryi *Hrabiego Arakczejewa*, rozkazał: iżby wszyscy, jadący przez osady wojskowe, również za interessami skarbu jak swojemi, za brane podług *podorożnych* od osadników wojskowych konie, płacili stosownie do Naywyższego ukazu z dnia 26 czerwca 1818 roku, jak na wielkich pocztowych traktach, t. j. w gubernijach nowgorodzkiej, mohilewskiej i chersońskiej po 8, a w słobodzko-ukraińskiej po 5 kopiejek od wiorsty i konia.

W *Ruskim Inwalidzie* z dnia 9 stycznia, umieszczony jest ukaz z dnia 29 listopada r. 1819, którego brzmienie jest następujące:

„Jego Cesarska Mość przychylając się do postanowienia komitetu ministrów naywyżey pozwolić raczył, uniwersytetom rossyjskim przyymować w liczbę uczniów skarbowych medycyny młodych ludzi z klass opłatą podatków objętych, którzy jednakże powinni wprzódzy zyskać od gromad swoich pozwolenie wybrania innego rodzaju życia. Przyymowani zaś być mają do pomienionych fakultetów według przepisów danych w roku 1815 akademii medyczno-chirurgicznej i oddziałowi jej moskiewskiemu. Takowi uczniowie, gdy po skończonych kursach zaszczytzeni będą stopniami medycznymi, uwalniają się zupełnie od wszelkich podatków przez senat rządzący; lecz gdy nie uczynią w naukach żadanego postępu i stopni pomienionych nie otrzymają, powrócą znowu do pierwszego swojego stanu, iżwyczayne klasy swey podatki wnosić będą obowiązani.

W przeszły wtorek to jest w święto Trzech Królów i dzień urodzin Jey Cesarzewicowskiej Mości, Wielkiej Xiężny *Anny Pawłowny*, małżonki Xięcia następcy tronu Niderlandzkiego, o godzinie 10 zrana, osoby znakomite płci oby-

jei jenerałowie sztabi i ober-oficerowie gwardyi i woyska, udali się do pałacu zimowego tak dla złożenia powinszowania Najjaśniejszemu Cesarzowi JMści i całej Najjaśniejszej rodzinie, jak dla wysłuchania nabożeństwa w kaplicy pałacowej.

Tegoż dnia była zwyczajna processya dla poświęcenia wody Jordana na Newie. Najjaśniejszy Cesarz JMśc otoczony licznym i świętym orszakiem znajdował się na tym religijnym obrzędzie, odbytym przez licznie zgromadzone duchowieństwo, pomimo zimna 22 stopni Reaumura dochodzące. Parada jednakże wojskowa, która w dniu tym assystuje zwyczajnie temu obrzędowi, w roku niniejszym z przyczyny wielkiego mrozu nie miała miejsca.

— JW. Adadurów koniuszy dworu J. C. M. najłaskawiej mianowany został Senatorenem.

W gazecie *Zuschauer* czytamy z *Rygi*, pod 7 stycznia: „Wielka, zapowiedzi na już w gazecie naszej uroczystość, która stanowi epokę w dziejach *Inflant*, obchodzoną była z tą świętą wspaniałością, jaka się jej przynależy. Uroczystą processyą zaczynały duchowieństwo wszystkich wyznań i zgromadzenia szkół wszystkich. JW. Jenerał Gubernator szedł z jenerałami, w *Rydze* znajdującymi się, JW Gubernator cywilny z rzędem gubernialnym i kommissyą do wprowadzenia nowego urządzenia; potem następowały różne zgromadzenia i osoby stosownie do przepisane go porządku. O to jest siedm odczytanych paragrafów nowego Naywyżey potwierdzonego urządzenia.

§ 1. Inflantska i osselska szlachta zrzeka się nazawsze wszystkich praw własności osobistej chłopów i dziedzicznego poddaństwa, wrajując sobie podług zasad tego urządzenia i Naywyższego potwierdzenia, prawo własności i nieograniczonego użytku ziemi, co zapewniają dobrze nabyte prawa i przywileje stanu rycerskiego, oraz udziela inflantskiemu i osselskiemu stanowi chłopów, przez zniesienie dotychczasowego dziedzicznego poddaństwa, ostateczny środek do wzrostu doczesney jego szczęśliwości.

§ 2. Korona, stosownie do Naywyższego oświadczenia, udziela też należącym do dóbr jej w *Inflantach* chłopom wolność osobistą, podobnie czynią miast inflantskie względem chłopów w dobrach swoich mieskich i patrymonialnych.

§ 3. Uwolnienie to rozciąga się równie do wszystkich w *Inflantach* dziedzicznych ludzi, którzy należą do osób nieosiadłych, albo takich, które nie należą do szlachty inflantskiej, a mają ludzi własnych z ziemią lub bez niej.

§ 4. A gdy cała massa ludzi poddanych nie może być razem uwolnioną; bez przerwy w uprawie ziemi, która mieszkańcom swym dostarcza sposobu utrzymania się, tudzież bez zamieszania i niewczesnego pośpiechu, któreby tak dla ogółu, jako też dla każdej interessowanej w tém strony równaż szkodę zrzadziły. A zatem:

1) Natychmiast po ogłoszeniu niniejszego prawa przystąpi się do organizowania gmin i zaprowadzenia sądów, i w pierwszych czterech latach uskutecznione zostaną wszelkie przygotowania.

2) Na ś. Jerzy roku 1825 otrzyma wolność

jedna połowa gospodarzy, 1824 druga połowa, 1825 jedna połowa czeladzi i sług dwornych, a 1826 druga ich połowa; tak, że na ś. Jerzy 1826 wolnymi będą wszyscy chłopci inflantscy czy to należący do dóbr skarbowych czy prywatnych; do dóbr gminnych czy nadanych; czy też zapisani w hipotece kass publicznych lub osób prywatnych.

§ 5. Wszystkie dzieci chłopów inflantskich, które się narodzą po ogłoszeniu tego urządzenia, są wolnymi. Zbiegli, którzy przed ogłoszeniem tego prawa puciekali, a dobrowolnie powrócą, nie zostaną karani, i używać będą praw stanu chłopów inflantskich.

§ 6. Przed nastąpieniem wolności osobistej we wszelkich stosunkach służby i powinności stanowić będą inwentarze (*Wackenbücher*), czy to na szczególnem ustanowieniu czy prawnie zawartej ugodzie oparte; za nastąpieniem zaś wolności osobistej stanowić w tém będzie wzajemna umowa.

§ 7. Właścicielom ziemi i chłopom wolno też i w czasie wprowadzania wolności, zawierać między sobą umowy o służbę i powinności, które i po nastąpieniu wolności ważne będą. Jednakże dzierżawcy arendowni i dożywotni posiadacze dóbr publicznych zawierają podobne umowy tylko za potwierdzeniem urzędu skarbowego; dzierżawcy arendowni dóbr prywatnych tylko za zezwoleniem właścicieli ziemi, a predykanci w probostwach publicznych i prywatnych tylko za zezwoleniem należących do parafii.

W uniesieniu się, jakim wielka ta chwila wszystkich obecnych natchnęła, miłą zaiste było rzeczą dla serc przeniknionych znaleźć zachwycające wyrażenia w pełney ognia i myśli mowie jenerałnego superintendenta *Sontag*. Po skończonej uroczystości, gdy JW. Jenerał Gubernator, Margrabia *Paulucci*, wychodził z kościoła, powitało radośne ura! wielkomyślnego wykonawcę planów naywspanialszego i najmędrszego Monarchy. Zapewne wielu, wielbiąc rozrządzenia Opatrzności, przywodziło sobie na pamięć słyszana w mowie uwagę: że tenże kray starożytney sławy, z którego przybył przed sześćią wiekami był papiezszy legat, *Wilhelm z Modeny*, pierwszy wspaniałomyślny zwalczyciel powstającej niewoli osobistej, dał nam i tego, przez którego wspaniałe dobrodzieystwo ALEXANDRA, ooczyźnie udzielone, i dobroczynne postanowienie naszej szlachty uskutecznione zostało.

Jak tylko processya uroczysta kościół opuściła, napłynęła do niego wielka liczba lotyszów, i upadłszy na kolana przed ołtarzem wznosiła długie modły. Jestto dowodem jak mocno ten stan ludu uczuł znaczenie tylko co upłynionej godziny! Ktoby potrafił wyrazić, co bez słów wychodziło z serca tych modlących się, śpiewałby bez wątpienia jedne z naypiękniejszych pieśni pochwalnych, do których ALEXANDER pasmem swego panowania społecznych już natchnął.

Kurs petersburski. Czerwony zł. holend. nowy rublias. 11 kop. 15, stary r. 11; rubel srebrny r. 3 k. 75.

Kurs wileń. na assyg.: rubel sr., 3 r. kop. 79¹/₂ dukat hol. nowy r. 11, kop. 25; stary r. 10 k. 95; imperyał 36 r. kop. 85.

A U S T R Y A.

Wiedeń dnia 11 stycznia.

Zebrani tu pełnomocnicy dworów niemieckich trudnią się bez przerwy poleconemi im czynnościami, i chcieliby je ukończyć najszybciej w lutym.

Xiążę *Otranto* (*Fouché*) jadąc z *Linz*, przybył dnia 27 z. m. z rodziną swoją do *Grätz*, zkąd dnia 29 tegoż miesiąca w dalszą do *Tryestu* udał się drogę.

N I E M C Y.

Od brzegów *Menu* dnia 8 stycznia. Donoszą z *Moguncyi* pod d. 4 b. m. iż w cytadeli tamecznej nie masz żadnego więźnia oskarżonego o intrygi demagogiczne i zdradę kraju, i że się nawet podobnego winowajcy nie spodziewają. Centralna kommissya śledcza trudniła się dotąd zdawaniem sprawy wydziałowi seymu niemieckiego w *Frankforcie*, a to po wyjeździe Hrabiego *Buol-Schauenstein*, prezydującego posła austriackiego, do *Wiednia*, ustało. Zandarmowie pruscy przyprowadzili do *Moguncyi* niejakiego *Sichel*, lecz bez badania odprowadzono go wkrótce napowrót do *Bonn*.

Zrzędzona w zeszłym miesiącu przez powódź szkoda, jest większą, a niżeli z początku rozumiano. W wielu okolicach nad *Ranem*, mieszkańcy stracili prawie cały swój zapas zimowy. Jest oraz obawa, aby ztąd zaraźliwe choroby nie powstały.

Xiążę *Leyen* podał Monarchom niemieckim przełożenie, w którym wystawia, iż przed rewolucją francuską miał 140,000 złotych ryń. rocznego dochodu, który mu Francya na mocy traktatu *lunnewilskiego* zabrała, a obiecane go wynagrodzenia dotąd nie pozyskał.

Pewny artysta ogłosił w gazecie lipskiej, iż podrymuje się nadać trwałą rumieniec bladej twarzy.

A N G L I A.

London, dnia 2 stycznia. Po przyjęciu lubo z niejakimi odmianami bilów podanych przez ministrów względem utrzymania spokojności krajowej, po odroczeniu obrad parlamentu i po obmyśleniu nieco większego zarobku dla biednych a zbawiennym strachem przejętych rękodzielników, nie można się już wżaych u nas wypadków spodziewać. Dalsza spokojność i bezpieczeństwo zależęć będą od użycia trwałych, nie zaś przemijających sposobów zabezpieczenia ubogich ludzi od głodu. Lubo zaś tak nazwani radykaliści (stronnicy poprawy parlamentu), zaprzysięgli publicznie przeszłego lata, iż od nowego roku żadnym prawom posłusznymi nie będą, nie wiele to jednak znacząć może, bo dawniej już uchybiali swoim postanowieniem. Zgromadzenia ich, pomimo całego hałasu, nigdy nie były takie, aby przy użyciu stosownych środków mogły wzniecać jaką obawę. *Swift*, który niegdyś bez szwanku spadł z konia, rzekł: *the more dirt, the less hurt.* (Im większe błoto, tém mniejszy ból! wiele hałasu, a mało rzeczy).

Donoszą z *Dublina*, iż rząd chciał nie dawno ogłosić okolice *Bollymore*, *Downmore*, *Kilyan* i *Tarquin*, w Hrabstwie *Galway*, za będące w stanie buntu; nie przyszło jednak do tego; bo 10,000 dobrze

myślących obywateli z wspomnionych okolic, ofiarowało usługi swoje w rozpedzeniu wszelkich nieprawych zgromadzeń, jeśliby je odprawiać chciano.

Podana przez Pana *Irwin* w izbie niższej prośba kilku znakomitych bankierów i kupców londyńskich o rozpoznanie i uchylene tego, co najbardziej ścięśnia handel, wystawia między innymi, iż Amerykanie i inni cudzoziemcy, w skutku otrzymanego pozwolenia, bardzo zyskownie trudnią się handlem pewnych mniej znaczących towarów wschodnio-indyjskich, a kompania całą swoją uwagę i kapitał obraca na przedmioty wielkiej wagi, wyłączając kupców angielskich, którzy do niej nie należą. Najszkodliwszym zaś jest prowadzenie przez kompanią wyłącznego handlu z Chinami, któremu sama nie może zupełnie wystarczyć, przez co w znacznej ją części zastępują amerykanie. Celem więc prośby jest: aby kupcy angielscy, sprowadzający z Chin herbatę, przeznaczoną dla stałego ładu, mogli ją mieć na składzie w Anglii; od użytych bowiem na ten handel pieniędzy opłacać się trzeba za granicą.

Na ostatniej przeszłorocznej sessyi izby niższej, rzekł Pan *Parnell*: nowe bile przypominają mi bajkę francuską o rozumnym lecz bardzo brzydkiem kawalerze, który się z piękną ale głupią kobietą ożenił. Miał nadzieję, iż dzieci jego odziedziczą rozum ojca, a piękność matki; lecz inaczej się stało; były tak szpetne jak oyciec, a głupie jak matka. Głupią piękną matką jest dawna prerogatywa ludu, a rozumnym szpetnym oycem, bil wniesiony przez ministrów. Lękam się, aby się podobnie jak w tej bajeczce nie urodziły dzieci. (Mowa ta wzbudziła wielki śmiech w izbie).

H I S Z P A N I J A.

Madryt, dnia 22 grudnia. Posłano ztąd rozkaz do *Kadyxu*, aby wszystkie okręty kupieckie, na których są jeszcze towary, w 6ciu dniach ztamąd wypłynęły, i nie opłacały cła wchodowego w *Kadyzie*, lecz w innych portach hiszpańskich. Uczyniono to zaś dla tego, aby wspomniane cło nie dostało się kupcom, którym rząd obiecał je za dostarczone pieniądze na uzbrojenie wyprawy. Kupcy *kadyxey* podali w tej mierze stosowne przełożenie rządowi.

List z *Kadyxu* pod d. 28 listopada donosi, iż tamiecznym kommissarzom rządowym zalecono, aby jak najszybciej wysłali 6000 wojska do Ameryki. Z tego powodu był wielki ruch w całym mieście.

Wielkie nagrody, obiecane za wyjawienie tych, którzy zmyślone rozkazy posłali dowódcom milicyi, nie przyniosły dotąd żadnego skutku.

Na początku panowania *Karola IV*, miała Hiszpanija 11 milionów ludności; w samym *Madrycie* było 110,000 mieszkańców, rachując w to 10,000 cudzoziemców, po większej części francuzów, którzy różnemi trudnili się rzemiosłami. Po krwawey wojnie, nie można dziś liczyć więcej nad 10 milionów ludności w tym kraju. Jest rzeczą godną uwagi, iż Francya, która nie jest rozleglejszą od Hiszpanii, i 3 miliony ludzi w zagranicznych

(*)

woynach i domowych rozruchach utraciła, ma 28 milionów ludności, a zatem blisko dwómia milionami więcej, jak przed rokiem 1789.

Madryt dnia 22 grudnia. Królowa nasza ofiarowała 20,000 realów na składkę dla nieszczęśliwych mieszkańców Andaluzji, gdzie żółta gorączka grassowała. Składka ta jest znaczną: najwięcej się do niej klasztory przyłożyły.

Od dnia 1 stycznia roku przyszłego ma być pobierany w Hiszpanii podatek od rzeczy zbytkowych, jako to: pojazdów, służących i t. d. stosownie do planu ułożonego w roku 1818 przez ministra *Garay*.

Nadaremnie dotąd śledziła policja tych, którzy zmyślone rozkazy przesłali dowódcom milicyi. Z tego powodu wydał Król nowe urządzenie, w którym wyraża: że od powrotu swego zajmował się jedynie dobrem poddanych; iż dzień i noc dawał uwagę na głos narodu; i że dla przyspieszenia wymiaru sprawiedliwości, starał się uprzętnąć przeszkody, które częścią z zadawnionego zwyczaju, częścią z rozprzężenia w czasie rewolucyi pochodziły; Chciał oraz inne jeszcze dobrodzieystwa okazać ludowi swemu, lecz wycieńczony stan skarbutego nie dozwolił. Użyte jednak przezeń dla powszechnego dobra środki, nie pozyskują zamierzonego celu, jeżeli nie osuszy się źródło zepsutej moralności, której stronnicy powstają przeciwko religii, dobrym obyczajom i władzom krajowym, a na tajnych swoich zgromadzeniach rozpościerają truciznę, ducha nowości i naynegodziwsze maxymy. Pamiętają oraz o powiększeniu majątku swego. Ztąd pochodzą *tajemne spiski*, i posyłanie zmyślnych rozkazów, aby wiernych podanych królewskich zrzuceno z urzędu lub w więzienia osadzono, i aby z największym zadziwieniem ludu, wojsko wzięło się nagle do broni. Zwodziciele ci wydali oraz wojskowym patentem na wyższe stopnie dla wzniecenia niechęci i nieposłuszeństwa, oraz wprowadzenia powszechnych zamieszek w kraju, który pod dobroczynnym berłem monarchy samey tylko spokojności używać pragnie.

S Z W A Y C A R Y A.

Niektóre kantony myślały odwołać wojsko swoje z Francji, bojąc się, aby ustawiczne przeciwko niemu powstawania tamecznych dziennikarzy nie skłoniły ludu do jakowych gwałtów. Z dokładniejszych atoli wiadomości okazało się, iż ta obawa była zbytęzną. Rząd francuzki wziął na siebie obowiązek zupełnego w tej mierze zaspokojenia umysłów. Z wyraźnego nawet rozkazu Króla wyznaczono osobny fundusz na powiększenie 4 półków szwajcarskich, będących na żołdzie francuzkim.

S Z W E C Y A.

Sztokholm, dnia 31 grudnia. Król nasz zniósł niedawno dotychczasowy zwyczaj dawania wszystkich tytułów urzędnikom pisząc lub mówiąc w interesach krajowych. Urządzenie to podobało się bardzo całej tutejszej publiczności.

Uniwersytet w *Upsali* miał zeszłej jesie-

ni 1386 uczniów, między którymi było 6 cudzoziemców.

W Ł O C H Y

Stosownie do zawartego w roku 1818 konkordatu z papieżem, Król neapolitański przywrócił 42 klasztorów, po większej części dominikanów i franciszkanów.

Admirał *Fremantle*, dowódca eskadry angielskiej na morzu śródziemnym, powróciwszy od brzegów barbarzyjskich, umarł nagle w *Neapolu*, gdzie się liczna rodzina jego znajduje.

W Y S P A Ś. H E L E N Y.

(z gaz. berl.) Oficer jeden w liście pisanim z wyspy *ś. Heleny* pod 2 września donosi, że *Bonaparte* używa dobrego zdrowia; przejeżdża się czasem konno, ale powraca natychmiast do domu, jeśli mu się zdaje, że jest przez kogo uważany. Strzeżony jest tak ściśle, że ani myśleć o ucieczce nie podobna. Nikt nie może wylądować bez pozwolenia gubernatora. Żywność jest zawsze bardzo droga.

Hrabia *Montholon*, któremu nie służy zdrowie na wyspie *ś. Heleny*, ma także powrócić do *Europy*.

A M E R Y K A P Ó Ł N I O W A.

Lord *Cochrane* miał zamiar przedsięwziąć w wrześniu nową wyprawę i spalić okręty hiszpańskie w porcie *Callao*. Tym końcem chciał wziąć 1000 ludzi i znaczną ilość rak kongrewskich.

Kaper powstańców zatrzymał bryga angielskiego *Neptun*, płynącego z *Nowego-Yorku* do *Liverpool*, i zabrał mu towarów za 30,000 dollarów.

A M E R Y K A P Ó Ł N O C N A

Nowy-York dnia 29 listopada. Odebrany tu list od Pana *Onis*, pisany d. 10 października z *Madrytu*, donosi, iż Król hiszpański jeszcze wprawdzie nie zatwierdził traktatu względem odstąpienia *Floryd* Zjednoczonym Stanom północnej Ameryki, lecz to wkrótce ma nastąpić. Donosi oraz, iż generał hiszpański *Millet*, znający dokładnie *Florydy*, ma się udać do Zjednoczonych Stanów dla uprzętnienia wszelkich zatargów, jakiego względem nadanych tam dóbr Hiszpanom zachodzić mogły.

Józef Bonaparte przybył dnia 19 listopada do *Nowego-Yorku*.

Od roku 1814 wojsko liniowe północnej Ameryki wynosi tylko 10,000 głów; milicya zaś, do której każdy mieszkaniec od lat 18 do 45 należy, i która własnym kosztem umundurować się i uzbroić powinna, liczyła w 1816 roku 748,556 ludzi.

W Y S P Y J O Ń S K I E.

Senat jõeski oddał wyspę *St. Maura* pod prawo wojenne, a to z przyczyny wybuchłego tam buntu; upoważnił oraz generała *Adam* do użycia środków, jakie mu się zdawać będą, w celu przytłumienia rokoszu.

P o d z i ę k o w a n i e.

W ubogiej mojej fortunie z żoną i liczną familią żyjący, z niepewności granic wciągnięty w proceder z W. Rozalią z Białozorów Witkowską, Reg. Ptu Trockiego i możniejszą co do majątku, i tak poważną familią otoczoną; rokowałem dla siebie ostatnią funduszu mojego zagubę, w roku więc 1819 8bra 8 dnia, skarżąc się o dopełnioną samowolność w Sądzie granicznym appellacyjnym ptu Rossieńskiego, zyskałem na wysłedzenie z tegoż Sądu Sędziego JW. Felicyana Aramowicza: za przybyciem tego szanownego urzędnika i pracowitym jego wdaniem się tyle zyskałem, iż zupełnie spokojnym i pewnym pracą własną zarobionego majątku mogę sobie liczyć, niemogę jednak zamilczeć, abym nie uwielbiał powolności ze strony W. z Białozorów Witkowskiej Regentowej; jaką okazała w przystąpieniu do ostatecznej ze mną kombinacji; ale szczególną winienem wdzięczność JW. Sędziemu Felianowi Aramowiczowi, ten szanowny urzędnik i prawdziwy obywatel, nieszczędząc pracy swojej przed zajęciem się śledzenia rzeczy, tyle dołożył pracy i przekonywających perswazyi stronom, a siedząc przez trzy tygodnie z górą, w ubogim moim domu, doprowadził strony do wiecznej o granicę kombinacji, jaką zawierając na ostatecznych dokumentach nazawsze spokojność moją odzyskałem — Takie więc dołożenie się JW. Aramowicza Sędz. Gran. Ptu Rosień., przechodzące miarę mojej wdzięczności postanowiłem do publicznej przenieść wiadomości, w przekonaniu, iż sędzia w prawdziwych chęciach zrobienia spokojności stronom w proceder zaszytym, ma najlepszą sposobność jej uczynienia. Roku 1820 mca januar. 5 dnia.

Adam Jaskuła Grabszewicz Chor. Ptu Eyr. Xtwa Żmudz.

O g ł o s z e n i a

JPani Hintz Dentystka, przez Kollegium lekarskie Wrocławskie examinowana i approbowana, a przez Królewsko-Pruskie Ministerjum spraw wewnętrznych uprzywilejowana: udowodniwszy oraz gruntowną znajomość swej sztuki, przed kommissją examinacyjną lekarską Województwa Mazowieckiego, ma honor Prześwietną Publiczność zawiadomić o chęciach stania się jej użyteczną przez swąją sztukę. Będąc córką sławnego francuzkiego dentysty, i sposobiąc się w tej sztuce od młodych lat, nabyła potrzebnej zręczności i łatwości do odbywania wszelkich operacyi zębów dotyczących się. Dziękowania moje zasadzają się:

Na wymowaniu zębów i tychże korzeni.

Zrównowaniu zębów przydługich.

Odlączaniu zębów zdrowych od zepsutych.

Oczyszczaniu zębów z kamienia winnego.

Umocowaniu chwiejących się zębów.

Plombowaniu czyli wypełnieniu zębów wypruchniałych złotem lub innym kruszczem, tak, iż onych bez najmniejszego bolu w późne lata potrzebować można.

Wprawianiu zębów sztucznych pojedynczych i całych krojów, tak, że ich od naturalnych odróżnić niepodobna.

Zęby] będąc ozdobą ust, zapobiegają oraz zwiędnięciu policzek i są dla zdrowia niezbydnymi narzędziami, zasługują przeto na największą około nich troskliwość.

JPan Hintz miniaturzysta, zabawi tu przez czas niejaki. Polecając się swą sztuką względem Prześwietney Publiczności zapewnia akuratność w pracy, z której u niego dowody widzieć można.

Mieszka w domu XX. Franciszkanów na ulicy Trockiej pod Nrem 392.

1. W skutek rezolucyi Magistratu Wileńskiego, wydaje się niniejsza awizacya w tem: iż domow i placów JPP. Rehfeldów na Antokolu w Wilnie położonych, JW. Frankowi Professorowi w dniu 20 8bra 1819 roku wyprzedanych, będzie się odbywać jeden przetarg w dniu 26 terazniejszego mca januarji 1820 roku i kto największą summę w tym czasie za dworki i place Rehfeldów zaofiaruje, przy tym i akrorstwo onych pozostanie. Oddzielnie zawiadamia się Powszechność: iż kto nabędzie dom drewniany Rehfeldów przy drodze z Wilna do S. Piotra idącej stojący, ten stosownie do zalecenia JW. Zastępującego obowiązki Cywilnego Gubernatora, Vice Gubernatora Horna, w dniu 14 januarji 1820 roku za N. 374 wyszłego, powinien ony zrzucić i odstąpiwszy kilka sążni z takowego miejsca na drogę tam wytkniętą, obowiązany jest wziąć plan od JW. Wojennego Lit. Gubernatora, Generała od infanterji i kawalera, Rzymskiego Korsakowa, dla postawienia na takowym miejscu budowli murowanej lub przystoynnej drewnianej, w ostatku, że w tymże dniu 26 t. m. januar. kociół piwny do Rehfeldów należny przez licytacyą wyprzedanym zostanie. Tą awizacyą Powszechność obwieszczam i oną jako delegowany urzędnik podpisuję. Datt roku 1820 mca januarji 16 dnia.

Józef Statkowski P. Burm. M. W.

1. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na skutek powtórzonej remissy sądu Ziem. Słonim. w dniu 9 8bra roku zeszłego 1819 zaferowanej, w nowo przeznaczonym komplecie do folwarku Bogudzonek w ptcie Słonim. sytuowanego, dziedzictwu WW. Piotra, Narcyza i Franciszka Czerenkiewiczow uległego, po uprzątnieniu już pierwiastkowych czynności prawidłami Ziemstwa Słonim. przepisanych w dniu 15 9bra 1819 zebrany, przez rezolucyą w dniu 17 tegoż mca zaszłą, ponowną kompartacyą papierów tak na samych dłużnikach WW. Czerenkiewiczach, jako też ich kredytorach i pretensorach z czterniedzielną persystencyą w naturze pod penami nakazał, zjazd swój powtórny na ostateczne dzieła dokonanie w dniu 20 februar. r. t. zaderminował; i żeby takowe postanowienie doszło do wiadomości wszystkich kogo to interessować może, niniejszą awizacyą z zastrzeżeniem amissy na niejawiących swych pretensyw, w gazecie Kur. Lit. umieścić postanowił i spełnienie tego kancellaryi swojej poruczył.

Antoni Chrzczonowicz Reg. Sądu Exdyw.

1. Ktoby potrzebował nasienia konicyzny czerwono kwitnącej; może dostać garcy sto N. 100, dobrego świeżego nasienia, w ptcie Telszewskim w majątności Siady zwaney, do Gadona Marszałka b. Telsz. ptu należącej, można się zgłaszać pocztą do dziedzica tej majątności, adresując ją w Telszach. Cena garcy jednego takiego nasienia, jest rub. sr. jeden.

Ogłasza się po raz drugi i trzeci.

2. Excerpt z Protokółu Potocznego Sądu Ziem. Ptu Bychowskiego oświadczenia w dacie niżej wyrażoney zanesionego pod pieczęcią Ziem. urzędową tegoż Ptu na rekwizycyą strony jest wydany.

Imieniem WW. JPanow Brygidy z Dernałowiczow Chorążyny Ptu Bychowskiego matki, Dominika Sędziego Ziem Ptu Czerekowski, Teodora deputata dworzeństwa gubernii Mohilowskiej, Stefana i Antoniego Chorążycow Ptu Bychowskiego synow Boryssowiczow publiczne czyni się oświadczenie w następney rzeczy: iż JWJPani Katarzyna z Judyckich, w pierwszym zamęściu Dernałowiczowa, w powtórny dopiero Wiszczyńska generałowa woysk polskich, wspólnie z młodszą rodzoną siostrą po oycu swoim ś. p. Joachimie Judyckim półkowniku woysk pol. znacznych dóbr niedzielonych w trzech guberniach leżących, a w rzędzie i główney majątności Zurowicz z attynacyami w gubernii Mohilowskiej w powiatach, Rohaczewskim i Bychowskim rozłożonych, stawszy się połowiczną i niedysputowaną aktorką po dokonany niedawno rozdziale tychże dóbr Zurowicz przez wyrok ostateczny Sądu dzielczego kompromissarskiego w dniu 29 października 1817 roku ferowany i zgodnie akceptowany, o wieczność i aktorstwo wydzieloney sobie schedy weszła w układ z oświadczojącemi się, i w tym celu pod datą miesiąca stycznia 3 dnia idącego 1820 roku zawartą i przyznaną została dobrowolna nawzajem intercyza, ktobykolwiek więc do teyże JW. Jenerałowej Wiszczyńskiej i do pomienioney schedy jej w dobrach Zurowiczach miał jakąś pretensyą, ażeby po dzień 15 kwietnia niniejszego 1820 roku dla jej udowodnienia czy sami osobiście, czy przez prawnie umocowanego zgłosił się lub do miejsca mieszkania oświadczojących się w majątności Kazimierzowie w gubernii Mohilowskiej w powiecie Bychowskim położoney, lub wreszcie do samego sądowego miasta Bychowa przybył, albowiem, w przewym razie zamilczana po 15 datę pretensya już nie do schedy w dobrach Zurowiczach, ale do dalszych funduszow JW. Jenerałowej Wiszczyńskiej odnosić się będzie, i w tym celu niniejsze czyni się oświadczenie publiczne. Roku 1820 mca stycznia 3 dnia, w protokule podpisano, Dominik Boryssowicz Sędzia Ziem. Ptu Czerekowski Teodor Boryssowicz Deputat Dworzeń Ptu Bychow.

Takowe oświadczenie podające się dla umieszczenia do gazety Kuryera Lit. że można drukować poświadczam. Datt 1820 roku mca styczni 15 d. Ludwik Wollowicz Sędzia Ziem. Wileń.

2 Excerpt oświadczenia z Protokółu Potocznego Sądu Grodzkiego Brasławskiego w dacie poniżej wyrażoney zapisanego pod pieczęcią urzędową tegoż Sądu stronie jest wydany.

Roku 1819 mca decembra 29 dnia. Oświadczenie imieniem JW. Wincentego Bielikowicza b. marszałka Brasł. i kawalera z następney zanosi się okoliczności. — Gdy z szasłych układow między żał. a Star. Boruchem Giecelowiczem Frydlandem, mieszczaninem Ihumen dekret nadulymarny Sądu Ziem. Ptu Borys. w roku terażniejszym 1819 julii 11 nastaly, zasądzący rubli ass. cztery tysiące sto pięć kop 76, srebrem rubli dwa tysiące pięćset na WW. Wincentym i Brygidzie Hłakach Chor. Witeps., oraz synie Antonum dla Giecela Michielowicza, i jego synow Bo-

rucha i Leyby Frydlandow przelanym w zupełności żał. został, za którym poszukiwać przed się bierze na wszelkim majątku rodziców i dzieci WW. Hłaskach, zatym by rzeczeni Frydlandowie ani ktokolwiek inny nie wazyli się wchodzić w układy z obżał. Hłaskami ani też kredytować onym summ nad proporecyą ich majątku odłużonego, spieszę ostrzedz publiczność przez niniejsze oświadczenie w aktach sądowych i podaniem przez trzykrotną awizacyą do gazet krajowych. W protokule podpis taki, jako plenipotentakowe oświadczenie podpisałem Szymon Chadyka Regent i Adw Brasł.

Corecium Rafał Rossiński Grodzki Brasł v. Regent.

Takowe oświadczenie podające się do gaz. Kur. Lit. że wolno drukować poświadczam Datt 1820 roku stycznia 15 Ludwik Wollowicz Sędzia Ziem. Wileń.

2 Excerpt oświadczenia z Protokółu Potocznego kancelaryi miasta w dniu poniżej zapisanego i teyże daty urzędowie jest wydany.

Roku 1820 styczni 15 dnia. Przed Aktami miasta Gubernskiego Wilna stanawszy osobiście Star. Dawid Eliaszwicz oświadczenie poniższe wpisać do protokółu podał przez słowa: oświadczenie imieniem Star. Dawida Eliaszwicza czyni się z tego powodu, po dekrete magistratu Wileń. wedle dowodu: listu podawczego uzyskał oświadczojący się na majątku Jakuba Wolframa i samey onego osobie tradycyą oraz między innemi na pretensyą oświadczojącego się zajętemi artykułami przyznano żał. del. na drążkach JP. Heysynga przez Wolframa do reperacyi wziętych rubl. sr. pięćdziesiąt i na sygneciku JP. Jezierskiego rubli. sr. czternaście, jakowych drążek i sygnecika, ponieważ od oświadczojącego się aktorowie onych to jest JJPP. Heysyng i Jezierski niewykupują przez złożenie powyższej summy a żał. delat. musi za lokacyą drążek expensa ponosić, przeto że takowe drążki i sygnecik za uprzedzić się mającym otarowaniem przez licytacyą w dniu 11 februaryi 1820 roku, w miescie Wilnie, w kamienicy Wolfa, na ulicy Trockiej pod Nem 388 położoney, przybytności przysięgłego Woźnego oświadczojący się wyprzedatowym oświadczeniem wspomnionych JJPP. Heysynga i Jezierskiego zawiadamiam i niniejsze urzędowe opowiadanie do gazety Kuryera Lit. umieszczyć deklaruję. W protokule podpisano Dawid Eliaszwicz.

Correctum Ignacy Misiewicz M. W. R.

Roku 1820 januar. 15 dnia takowe oświadczenie Redakcyja dla zamieszczenia w Kuryerze Lit. może przyjąć. Mateusz Żółkowski R. M. W.

TARYFA GENERALNA
(nowa) dla wszystkich komor morskich i lądowych Imperyum rossyyskiego i Królestwa polskiego w handlu europeyskim, obowiązująca od dnia 1 stycznia roku terażniejszego 1820, przełożona z rossyyskiego na polski, wyddzie nie mieszkając z podprassy w Typografii Uniwersyteckiej J. Zawadzkiego.